

Результати
анкетування здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня освіти щодо задоволеності
якістю навчання за освітньо-професійною програмою Туризм
Полтавського державного аграрного університету
у 1-ому семестрі 2024–2025 н. р.

У рамках моніторингу оцінки якості ОПП Туризм першого (бакалаврського) рівня освіти з 13 по 24 січня 2025 року відбулося традиційне семестрове опитування здобувачів вищої освіти за підсумками 1-ого семестру 2024-2025 н. р. Формат дослідження – анонімне онлайн опитування з використанням Google Form.

В опитуванні по результатах 1 семестру 2024-2025 н. р. взяло участь 16 респондентів – студентів денної форми навчання I, II та III курсу, що становить 72,7 % від загальної кількості контингенту здобувачів вищої освіти ОПП Туризм – 22 особи (рис. 1).

16 відповідей

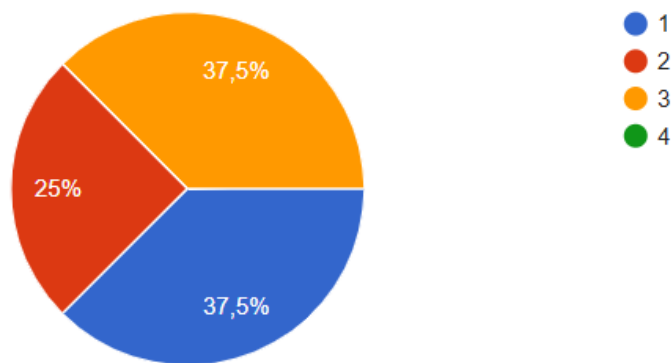

Рис. 1. Розподіл респондентів за курсом навчання

Участь в опитуванні взяли 6 здобувачів вищої освіти 1 курсу (рівень залучення ЗВО до опитування становить 66,7 %), 4 студента 2 курсу (рівень активності курсу – 57,1 %), 6 здобувачів вищої освіти 3 курсу (рівень активності ЗВО курсу становить 100,0 %).

На питання «На Вашу думку, Ви розумієте що таке Освітньо-професійна програма, ознайомлені зі змістом навчання за обраною ОПП та запланованими результатами навчання?» усі респонденти дали відповідь «Так» або «Скоріше так». Динаміку відповідей на питання зображено на рис. 2.

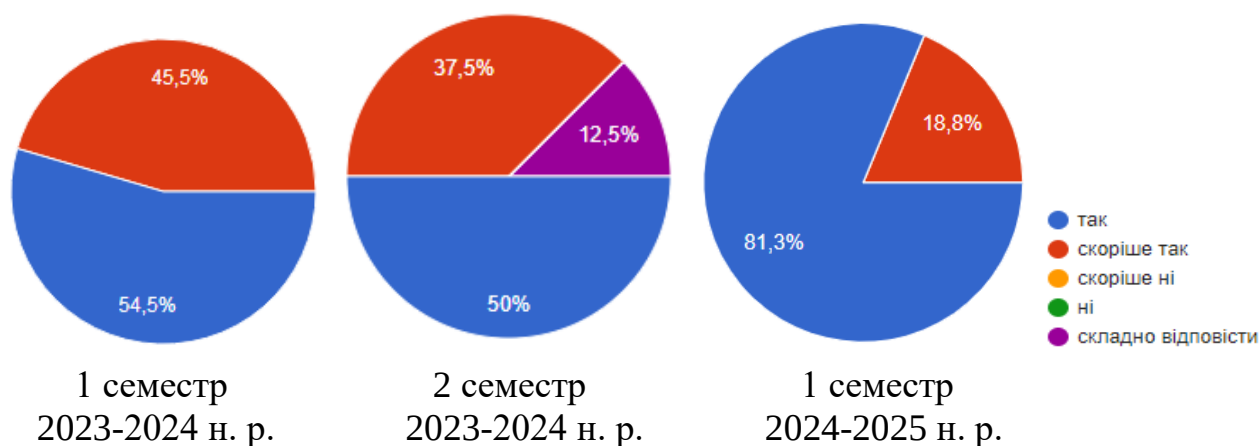

Рис. 2. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо ознайомлення із змістом ОПП Туризм

81,3 % респондентів вважають, що знають що таке Освітньо-професійна програма та ознайомлені з нею, ще 18,7 % – що скоріше розуміють. Жоден респондент не зазначив, що не обізнаний з цим документом, або що йому складно відповісти на це питання. Слід відмітити позитивну динаміку відповідей на це питання: відсоток респондентів, які обрали варіант відповіді «Так», починаючи з 1 семестру 2022-2023 н. р., коли воно було вперше включене до анкети, стабільно зростає. У першому дослідженні лише 42,9 % респондентів вважали, що знають що таке Освітня програма та ознайомлені з нею, у наступних семестрах відсоток опитаних, які вважали, що знають що таке ОПП й ознайомлені з нею, зростає (рис. 2) і в 1 семестрі 2024-2025 н.р. досягнув найвищого рівня за весь період дослідження.

Відповідно, знизився відсоток респондентів, які відповіли, що скоріше ознайомлені з Освітньою програмою. Жоден з здобувачів вищої освіти не вважає, що не обізнаний з цим документом.

Для респондентів, які на попереднє питання відповіли «так» або «скоріше так», було запропоновано оцінити наскільки зміст ОП відповідає їх очікуванням

щодо отримання якісної освіти за 5-ти бальною шкалою, де 1 – не відповідає, а 5 – повністю відповідає. Більшість респондентів зазначили що зміст навчання відповідає їхнім очікуванням на 5 балів (8 осіб або 50,0 % опитаних), 4 бали (6 здобувачів або 37,5 %) 3 бали поставили 2 респонденти (12,5 % їх загальної кількості) – рис. 3.

16 відповідей

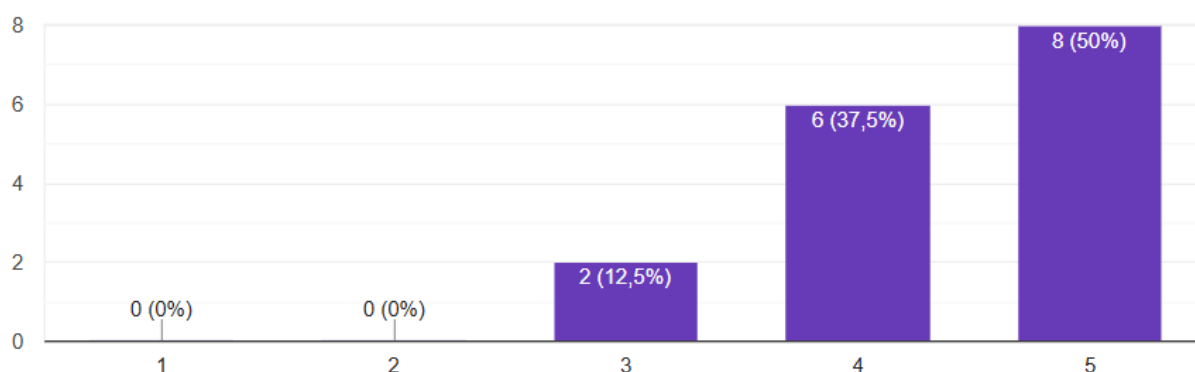

Рис. 3. Розподіл відповідей щодо відповідності змісту ОПП Туризм очікуванням здобувачів вищої освіти

Середня оцінка становить 4,4 бали, що перевищує рівень попередніх оцінок 3,9 бали. Позитивним є відсутність оцінок 1 та 2 бали.

Загальна оцінка задоволеності респондентів змістом навчальних дисциплін також покращилася порівняно із попередніми семестрами (рис. 4).

16 відповідей

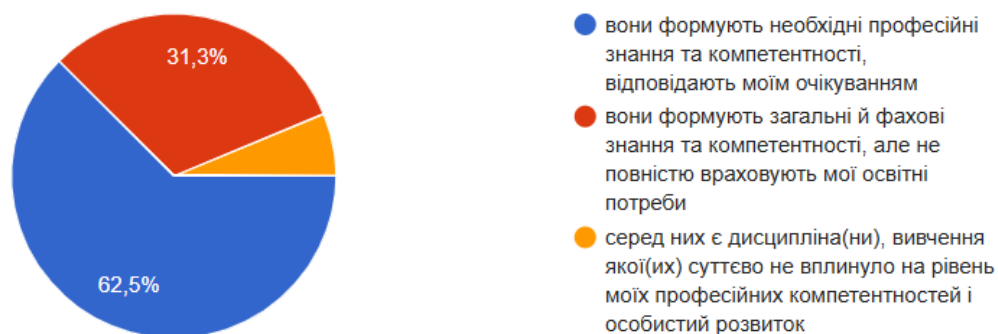

Рис. 4. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо змісту дисциплін ОПП Туризм

Порівняно з попереднім опитуванням частка повністю задоволених змістом дисциплін підвищилася із 37,5 до 62,5 %, при цьому вона удвічі вище за показники 2023-2024 року, коли таку відповідь давали 28,6 % респонденти. 31,3 % респондентів відповіли, що навчальні дисципліни, які вони вивчали, формують загальні й фахові знання та компетентності, але не враховують їхніх особистих освітніх потреб (минулого семестру таких відповідей було 25,0 %). Лише одна особа зазначила, що серед дисциплін є ті, які не суттєво вплинули на рівень професійних компетентностей і особистий розвиток (минулого семестру таких респондентів було 25,0 %). Зазначимо, що цей варіант відповіді обирають переважно студенти-першокурсники, на якому окрім фахових компонентів викладаються ще й дисципліни загальної підготовки.

Отже, частка задоволених змістом дисциплін зростає упродовж років дослідження, що є результатом наполегливої праці науково-педагогічних працівників з постійного вдосконалення контенту навчальних компонентів.

12 респондентів (75,0 %) оцінили рівень задоволеності навчанням за освітньо-професійною програмою оцінками 4 і 5 (рис. 5), що перевищує рівень попереднього семестру – 62,5 %, і також є найкращим показником за весь період дослідження. Середня оцінка задоволеності навчанням у 2 семестрі 2024-2025 н. р. становить 4,2 бали, що майже відповідає рівню минулого семестру (4,1 бали) і й вище оцінок попередніх досліджень.

16 відповідей

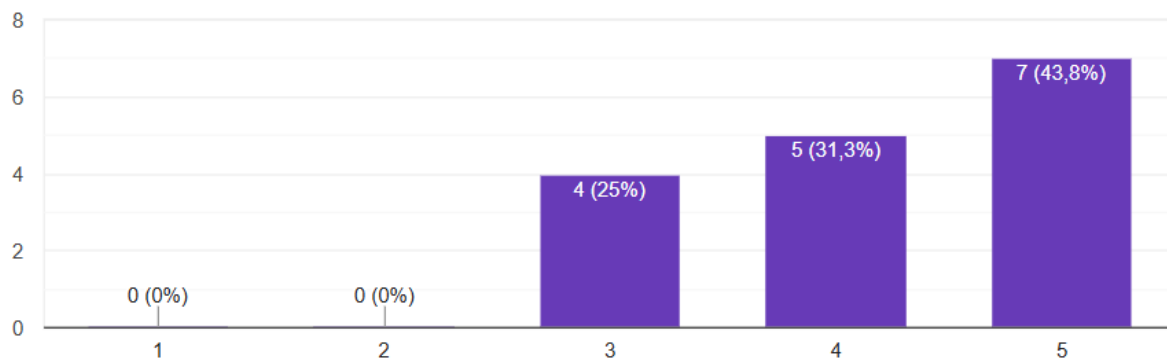

Рис. 5. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо задоволеності навчанням за ОПІ Туризм

Середня оцінка задоволеності забезпеченістю навчально-методичними матеріалами становить 4,5 бали (рис. 6). Вони також підвищилися порівняно з попередніми опитуванням, коли становила від 3,7 до 4,3 бали.

16 відповідей

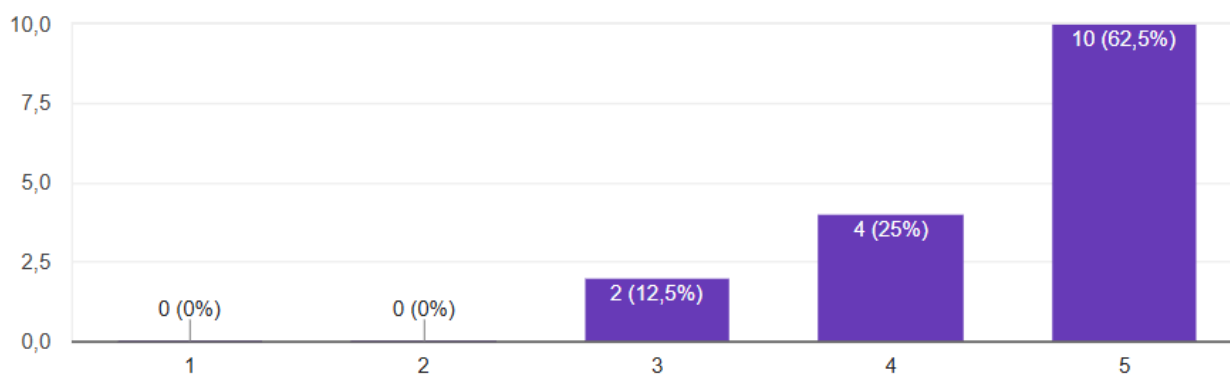

Рис. 6. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо задоволеності забезпеченістю навчально-методичними матеріалами

Рівень методичної забезпеченості освітнього процесу оцінили як відмінний 10 респондентів (62,5 %), як добрий 4 респонденти (25,0 %). Лише двоє опитаних оцінили задоволеність навчально-методичними матеріалами 3 балами і жоден з респондентів не оцінив забезпеченість навчально-методичними матеріалами на незадовільний бал (1 або 2). В цілому цей аспект освітнього процесу оцінили як добрий або відмінний 87,5 % респондентів (минулого року – 75,0 %).

Упродовж усіх опитувань, починаючи з 2022 року, стабільною була середня оцінка задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання, яка залишалися на рівні 4,0 бали. Проте у звітному дослідженні вона зросла до 4,4 бали (рис. 7).

8 респондентів (50,0 %) здобувачів вищої освіти задоволені формами і методами навчання, викладення викладачами матеріалу на 5 (відмінно) балів, що є найкращим показником за час дослідження (для прикладу – у минулому семестрі таких відповідей було 37,5 %). У 4 бали (рівень – добре) оцінили методи навчання 6 респондентів (37,5 % їх загальної кількості)

16 відповідей

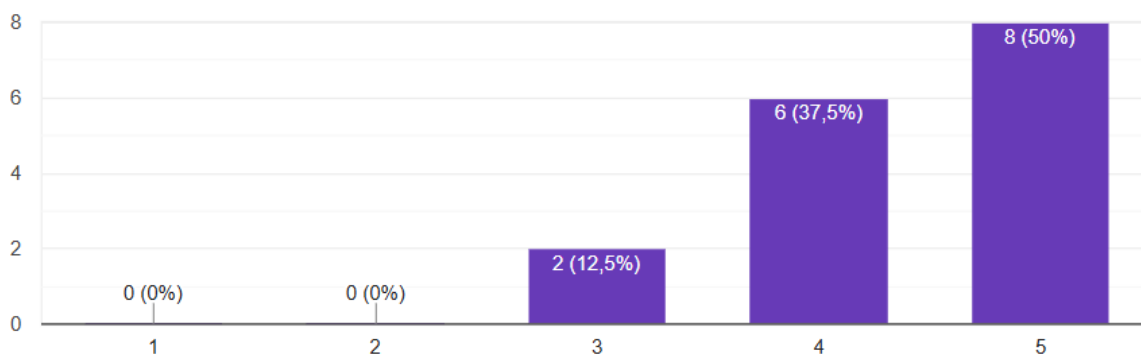

Рис. 7. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо задоволеності методами навчанням

На питання «Наскільки Ви задоволені зрозумілістю та прозорістю системи оцінювання знань студентів (чи повідомляють викладачі про критерії оцінювання на початку семестру, чи дотримуються встановлених критеріїв)?» 10 респондентів (62,5 %) поставили найвищий бал 5, ще 4 (25,0 %) – 4 бали (рис. 8).

16 відповідей

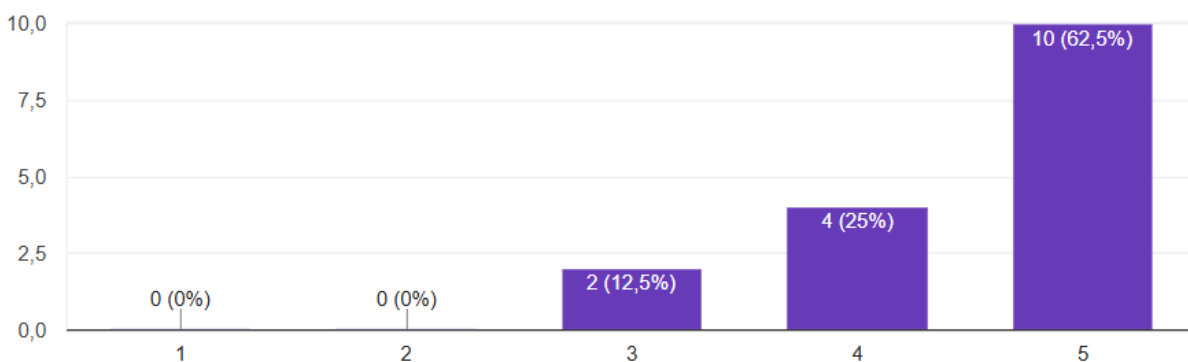

Рис. 8. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо зрозумілості системи оцінювання знань

Середній бал оцінювання цього аспекту освітнього процесу становить 4,5. Це єдина оцінка, яка не підвищилася порівняно з минулим семестром. Проте динаміка оцінка задоволеності за весь період дослідження позитивна – раніше студенти у середньому були задоволені зрозумілістю та прозорістю системи оцінювання знань на 3,9-4,0 бали. В коливаннях оцінки слід враховувати що у I семестрі студенти I курсу традиційно показують нижчий рівень розуміння, тоді

які у II семестрі вони краще опановують процедуру поточного та підсумкового оцінювання знань.

Наступне питання звучало «Наскільки Ви задоволені комунікацією з викладачами (можливістю отримати консультацію, у тому числі онлайн)?». Оцінка задоволеності комунікацією із викладачами (рис. 9) аналогічна за оцінку задоволеності зрозумілістю та прозорістю системи оцінювання знань і також становить 4,5 бали.

16 відповідей

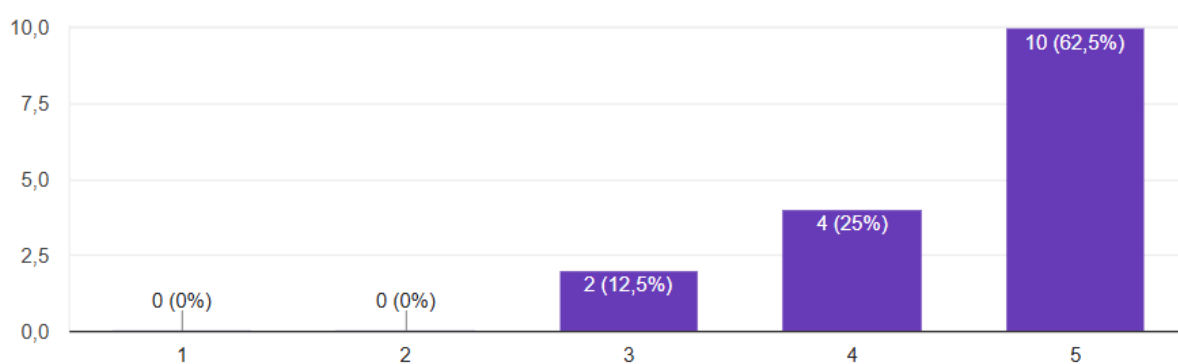

Рис. 9. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо задоволеності комунікацією з викладачами

Оцінка задоволеності комунікацією із викладачами також зросла порівняно з минулим семестром, коли вона становила 4,3 бали, та проти 3,9 бали у попередніх опитуваннях. Відсутність низьких оцінок комунікації студентів із викладачами є результатом планомірної роботи усіх стейкхолдерів освітнього процесу).

На питання «Наскільки Ви задоволені психологічним мікрокліматом в аудиторіях, доброзичливістю викладачів, відсутністю проявів нетолерантності, булінгу?» середня оцінка становить 4,4 бали, що вище за попередню оцінку 4,1 бали на 7,3 % (рис. 10).

16 відповідей

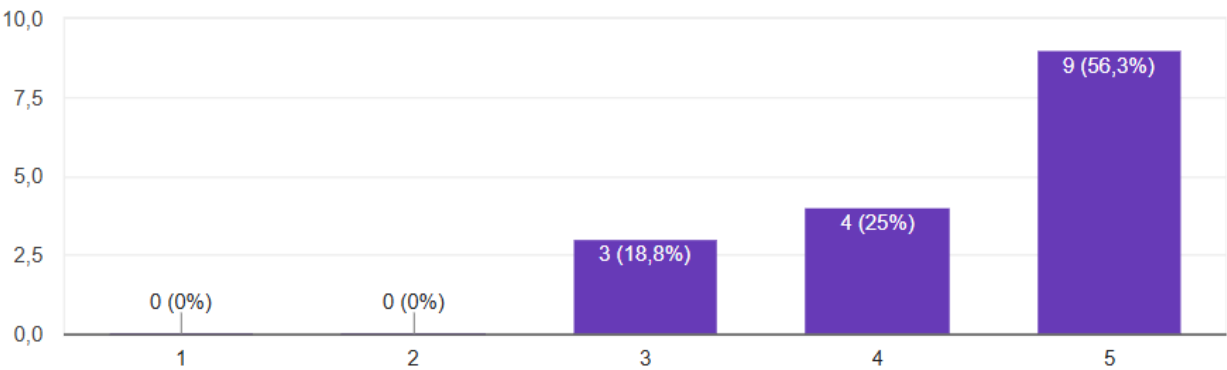

Рис. 10. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо задоволеності психологічним кліматом під час навчання

Як і на минулих опитуваннях, усі здобувачі вищої освіти (100 % відповідей) зазначили, що їм забезпечене можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір навчальних дисциплін (рис. 11).

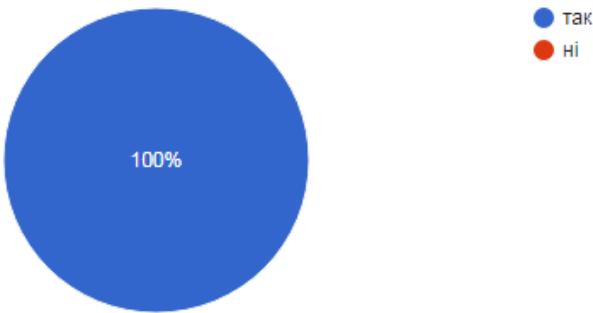

Рис. 11. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії

Думки респондентів щодо напрямів підвищення якості навчального процесу за ОП Туризм наведені у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка узагальнення відповідей на питання «Які напрями підвищення якості навчального процесу за ОПП Ви вважаєте найважливішими?»

Напрями підвищення якості ОПП	% респондентів, які вважають цей напрям підвищення якості ОП важливим		
	I семестр 2023-2024 н.р.	II семестр 2023-2024 н.р.	I семестр 2024-2025 н.р.
Впровадження інноваційних, інтер-активних способів подачі матеріалу	72,7	37,5	56,3

Напрями підвищення якості ОПП	% респондентів, які вважають цей напрям підвищення якості ОП важливим		
	I семестр 2023-2024 н.р.	II семестр 2023-2024 н.р.	I семестр 2024-2025 н.р.
Набуття студентами додаткових соціальних навичок (soft skills) – вміння працювати у команді, стресостійкість, здатність планувати роботу та робочий час тощо	45,5	25,0	25,0
Запрошення до проведення занять спеціалістів-практиків, роботодавців	45,5	75,0	50,0
Вдосконалення навчально-методичного забезпечення навчального процесу	45,5	62,5	25,5
Розширення переліку баз виробничої практики, покращення можливостей її проходження	18,2	37,5	37,5
Дотримання принципів академічної доброчесності усіма учасниками навчального процесу	18,2	25,0	12,5
Інше	—	—	—

У порівнянні з попередніми опитуваннями активність респондентів у цьому питанні була дещо нижча – у середньому один респондент відмітив лише 2 варіанти відповіді, тоді як у минулих опитуваннях по 3-4. Відповідно, знизилася частка респондентів, які вважають важливими усі перелічені напрями вдосконалення освітнього процесу. Проте, за результатами трьох анкетувань можна виділити два напрями подальшої роботи, які стабільно набирають найбільші відсотки відповідей респондентів:

– необхідність впровадження інноваційних, інтерактивних способів подачі матеріалу (56,3 % респондентів у I семестрі 2024-2025 н.р. й 55,5 % в середньому за три опитування);

– запрошення до проведення занять спеціалістів-практиків, роботодавців (відповідно, 50,0 % та 56,8 %).

Водночас, за період дослідження суттєво знизилася частка респондентів, які звертають увагу на та набуття студентами додаткових соціальних навичок (soft

skills) та дотримання принципів академічної доброчесності усіма учасниками навчального процесу, що можна пояснити активізацією роботи викладачів факультету у цьому напрямку.

Додатково до результатів моніторингу було проаналізовано результати вибірки з університетського опитування «Якість надання освітніх послуг 2024-2025 н.р.», що проводився відділом моніторингу та забезпечення якості освіти ПДАУ з 2 грудня по 20 грудня 2024 року за допомогою Google Forms.

Анкетування було анонімним і мало на меті оцінити рівень задоволеності здобувачів якістю освітніх послуг та отримати зворотний зв'язок щодо організації навчального процесу в Університеті.

Здобувачі вищої освіти відповідали на 30 запитань. Серед них були питання з фіксованими варіантами відповідей (здобувачі могли обрати один або кілька варіантів) та відкриті запитання, які дозволяли висловлюватися у довільній формі. Витяг з результатів анкетування по ОПП Туризм наведена у табл. 2.

Таблиця 2

**Витяг з результатів анкетування здобувачів вищої освіти ПДАУ
«Якість надання освітніх послуг 2024-2024 н.р.», вибірка – по ОПП Туризм**

Питання	Відповіді
Як Ви оцінюєте рівень підготовки за освітньою програмою ?	Високий – 33 %, вище середнього – 56 %, середній – 11 %.
Чи приймаєте Ви участь у періодичному перегляді освітніх програм?	Так – 44 %, ні – 56 %.
Чи надається Вам організаційна та інформаційна підтримка з боку деканатів факультету / директоратів навчально-наукових інститутів у вирішенні поточних питань освітнього процесу?	Так – 100 %.
Чи задоволені Ви рівнем взаємодії із куратором академічної групи?	Повністю задоволений – 100 %.
Чи інформують Вас працівники деканату/директорату, кафедр щодо можливостей академічної мобільності ?	Інформують систематично – 100 %.
Чи інформують Вас викладачі про цілі, зміст, програмні результати навчання, критерії оцінювання у межах навчальних дисциплін?	Інформують систематично – 100 %.

Питання	Відповіді
Чи інформують Вас про можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті?	Інформують систематично – 67 %, не інформують – 33 %.
Наскільки Ви задоволені навчанням за обраною освітньою (освітньо-професійною/освітньо-науковою) програмою ?	Повністю задоволений – 89 %, не задоволений – 11 %.
Чи вважаєте Ви зручною інфраструктуру Університету (гуртожиток, їдальня, спортивні та тренажерні зали, інше)?	Так – 89 %, ні – 11 %.
Ваша оцінка матеріально-технічної бази Університету?	Сучасна – 33 %, достатня – 56 %, потребує оновлення – 11 %.
Наскільки доступним та зручним для Вас є розклад занять?	Доступний, легко знайти – 89 %, недоступний – 11 %.
Чи задовольняють Вас умови проживання в гуртожитку?	Задовольняють – 44 %, не задовольняють – 22 %, не проживаю в гуртожитку – 34 %.
Чи створені в Університеті необхідні умови навчання (дотримання санітарних норм, правил безпеки, охорона публічного порядку тощо)?	Так – 100 %.
Чи маєте Ви безоплатний доступ до відповідної інфраструктури, інформаційних ресурсів, баз даних потрібних для навчання та наукової діяльності?	Так – 78 %, ні – 22 %.
Чи надаються Вам можливості для вибору навчальних дисциплін?	Так – 89 %, ні – 11 %.
Чи задоволені Ви якістю організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання?	Повністю задоволений – 89 %, не задоволений – 11 %.
Чи дотримуються викладачі системи оцінювання, визначеної на початку семестру (навчального року)?	Дотримуються завжди – 56 %, час від часу – 44 %.
Чи ознайомлені Ви з процедурою повторного проходження контрольних заходів та порядком їх оскарження в Університеті?	Так – 67 %, ні – 33 %.
Чи підтримуєте Ви ініціативу залучення стейкхолдерів, фахівців-практиків до освітнього процесу?	Так – 100 %.
Чи стикалися Ви з випадками конфліктних ситуацій під час навчання в Університеті?	Так – 11 %, ні – 89 %.
Чи стикалися Ви з випадками дискримінації під час навчання в Університеті?	Ні – 100 %.
Чи є ефективною, на Вашу думку, наявна в Університеті процедура інформування вступників?	Так – 78 %, ні – 22 %.

Питання	Відповіді
Чи задоволені Ви організацією самостійної роботи з навчальних дисциплін (надані рекомендації щодо виконання завдань, визначена необхідна література та зазначені джерела її отримання)?	Повністю задоволений – 78 %, не задоволений – 22 %.
Чи надаються Вам можливості для вивчення іноземних мов в Університеті?	Так – 100 %.
Що для Вас є найбільш привабливим у навчанні в Університеті?	Розклад занять – 12 %, інтерес до наукової роботи – 22 %, можливість спілкуватися з друзями – 22 %, можливість професійного росту – 44 %.
Які складові діяльності Університету, на Ваш погляд, потребують покращення?	Матеріально-технічне забезпечення – 44 %, зорієнтованість на актуальні потреби ринку праці – 22 %, кадрове забезпечення – 11 %, інтернаціоналізація освітньої діяльності – 22 %.

Опитування здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Туризм» (бакалаврський рівень), виявило загальну задоволеність рівнем підготовки, якістю викладання та умовами навчання. Проте, результати дослідження також вказують на низку проблемних моментів, що потребують уваги.

Зокрема, 56% опитаних не залучені до процесу періодичного перегляду освітніх програм, що може свідчити про недостатню інформованість здобувачів або ж про не ефективність існуючих механізмів залучення.

Значна частина студентів (67%) висловила незадоволення рівнем взаємодії із куратором академічної групи.

33% здобувачів зазначили, що їх не інформують про можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/ інформальній освіті. Вони

зауважили, що не ознайомлені з процедурою повторного проходження контрольних заходів та порядком їх оскарження.

Окремої уваги заслуговують випадки нетолерантності, мобінгу, булінгу, тролінгу та конфліктних ситуацій, з якими стикаються деякі здобувачі.

Аналіз відповідей щодо сфер, які потребують покращення, засвідчив, що найбільше занепокоєння респондентів викликає стан матеріально-технічної бази (45%). Також, 22% опитаних вказали на необхідність посилення практичної спрямованості навчання, налагодження тіснішого зв'язку з виробництвом та розширення можливостей для міжнародного співробітництва.

Разом з тим, 22% здобувачів вказують, про відсутність безоплатного доступу до відповідної інфраструктури, інформаційних ресурсів, баз даних потрібних для навчання та наукової діяльності. Деякі респонденти (22%) висловили зауваження щодо задоволеності організацією самостійної роботи з навчальних дисциплін.

У цілому підсумки анкетування дозволяють зробити наступні висновки:

1. Здобувачі першого (бакалаврського) рівня освіти за ОПП Туризм досить добре знайомі зі змістом навчання за Освітньою програмою Туризм та запланованими результатами навчання: 81,3 % респондентів вважають, що ознайомлені з документом та розуміють його зміст, ще 18,7 %, що скоріше розуміють.

2. Зміст ОП відповідає очікуванням респондентів щодо отримання якісної освіти на 4,4 бали за 5-ти бальною шкалою, де 1 – не відповідає, а 5 – повністю відповідає. Рівень оцінка зріс порівняно з показником 3,9 бали, який був у попередніх опитуваннях.

3. Респонденти в цілому задоволені навчанням у середньому на 4,2 бали за 5-бальною шкалою. Це найвищий показник за весь період моніторингу, порівняно з попереднім опитуванням, коли він становив 4,1 бали приріст незначний.

4. За результатами оцінок здобувачів вищої освіти визначенні середні бали задоволеності за окремими аспектами якості навчання за ОП Туризм:

– забезпеченість навчально-методичними матеріалами – 4,5 бали (проти 4,3 бали минулого семестру);

- методи навчання – 4,4 бали (проти 4,0 бали минулого семестру);
- зрозумілість та прозорість системи оцінювання знань – 4,5 бали (порівняно з минулим семестром показник не змінився);
- комунікація із викладачами – 4,5 бали (зріс порівняно з 4,3 бали минулого семестру);
- психологічний мікроклімату в аудиторіях, доброзичливості викладачів – 4,4 бали (підвищення відносно попереднього показника 4,1 бали).

Узагальнення наведених оцінок дає середнє значення 4,4 бали, що дещо вище від наведеної вище загальної оцінки 4,2.

5. Стабільно в опитуванні, проведеному у рамках моніторингу, 100 % здобувачів вищої освіти зазначають можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір навчальних дисциплін. Проте, як зазначалося вище в опитуванні, що проводився на університетському рівні, 11 % респондентів, вважають що їм не надаються можливості для вибору навчальних дисциплін. На нашу думку, цю відповідь дали здобувачі першого року навчання, які змогли реалізувати своє право вільного вибору лише на початку другого семестру, вже після проведення опитування.

6. За результатами дослідження можна звернути увагу на наступні напрями подальшого удосконалення навчального процесу:

- продовжувати запрошувати до проведення занять спеціалістів-практиків, роботодавців;
- більше уваги приділяти впровадженню інноваційних, інтерактивних способів подачі матеріалу.

Результати анкетування узагальнили:

Тютюнник Ю.М. – гарант ОП Туризм першого (бакалаврського) рівня, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Сгорова О. В., к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, голова Ради з якості вищої освіти спеціальності Туризм і рекреація.